

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Magsárgult kalászkok.

Végre elérkeztünk ahhoz az időhöz, amely után minden gazda szíve vágyik: az aratás idejéhez. A kalásztenger sárga, a buza megérett, acélossá lett, minden szála lecsüngő fejjel várja, hogy az aratómunkás oda suhintson a tövéhez az éles kaszával. Daloló lányok gyűjtik kékébe és keresztékbe a learatott életet, az anyaföld termését, amelyből tényleg az élet fenntartója, a mindennapi táplálék kerül ki rövid idő múlva. Aratnak mindenhol szerteszéjjel az országban és ha az eddigi hírek nem tulzoltak, akkor azt az örvendétes hirt is világgá bocsáthatjuk, hogy az idén jó termésre, dus aratásra van kilátás mindenhol.

Az áldott anyaföld termő ereje párosulva a szorgos emberi munkával az idén tehát meghozta a maga gyümölcsét. De nagy szükségünk is volt rá. Magyarország életének jóformán minden gyökerszálat a szántóföld táplálja. Közgazdaságunknak megingathatlan alapja a termő föld, a mezőgazdaságból él jóformán az iparunk és kereskedelmünk is, jó termés nélkül tehát nincs ebben az országban sem közgazdasági, sem társadalmi, sem pedig politikai élet. Jó termés nélkül nincs fogyasztás, fogyasztás nélkül nincs kereslet, nincs forgalom, egyszerűen pang minden. A jó termés hiányát megérzi a kultúra is, a művészet is.

Ránk nézve tehát valóságos életszükséglet, hogy jó termés legyen, gazdasági előrehaladásunk azután igazodik, hogy az aratók ajkán szomorú vagy vidám nóta fakad-e. Adjunk hálát az égnek, hogy az

idén annyi sok szomorúság után legalább az aratók ajkán nem fagy be a vidám nóta, ez annak a záloga lesz, hogy a sok szomorú dolgot összerokadás nélkül ki fogjuk birni és egy újabb esztendő küzdelmeihez anélkül foghatunk hozzá, hogy a múltból súlyos terheket kellene magunkkal cipelnünk.

Alapjában véve azonban a gazdának kellene legkevésbé örülnie a jó termésnek. Még eddig nem volt az a boldog esztendő, hogy a gazda zavartalanul élvezhette volna munkájának gyümölcsét. Hova-tovább megdönthetetlen igazsággá válik az a szomorú tapasztalat, hogy a termés csak arra való, legyen mivel kibirni a folyton szaporodó megpróbáltatásokat és folyton növekedő terheket. Ma ez, holnap ismét más baj szakad a nyakunkba s valamennyi ránk szakadó bajnál rendszeren a magyar gazdára apellálunk. Tiétek az ország, tiétek a föld, tiétek a földnek minden áldása, mutasátok meg tehát, hogy áldozatkészek vagytok. Ha jó a termés, áldozatok többet, ha pedig rossz a termés, akkor áldozatok sokat. És ha nincsen semmi termés, akkor is áldozatok. A jó termés tehát nem jelent a magyar gazdára nézve egyebet, mint áldozatkészségének gyarapodását.

És cserébe vajjon mit kap érte? Bizony az a válasz, amit e kérdésre adhatunk, nem valami örvendétes. Maig is ott tartunk még, hogy a magyar gazdának még a leginkább jogos kívánságait sem teljesítik.

Hasztalan sürgetik a magyar gazdák a börze reformot, az értékesítési viszo-

nyok rendezését, hasztalan sürgetik a nekik kedvező kereskedelmi szerződéseket, a földhitel reformját, egyszerűen mindazokat a dolgokat, amik lehetővé tennék, hogy a jó termésnek meg is legyen az igazi értéke, amivel még inkább fokozni lehetne a magyar gazdák áldozatkészségét, e kívánságokat teljesíteni nem akarják.

Pedig hát ez nagyon botor politika. Ha folyton csak a nemzet zömének, a gazdáknak áldozatkészségére apellálunk, adjuk meg nekik az áldozatkészségre való lehetőséget. Követelünk becsületes, minden kertes nélküli agrár politikát. A sárguló kalásztenger, a mezőkön szaporodó kereszték, az aratók vidám nóta egytől-egyig élő figyelmeztetésként döngik oda minden illetékes tényezőnek, hogy a magyar földön nem lesz addig igazán jó termés, emig a magyar gazdák jogos kívánságai nem teljesülnek. De nem csak jó aratás nem lesz, hanem gazdasági és társadalmi jólét sem, mert hiszen mindez szoros összefüggésben van a magyar gazdának, a magyar földmivelőnek anyagi és erkölcsi jólétével, ez utóbbihoz pedig becsületes agrár politika nélkül sohasem juthatunk hozzá.

A trónbeszéd kihirdetése.

A trónbeszédet holnap az országgyűlés mindkét házában külön is kihirdetik. Ebből a célból a képviselőház holnap déli egy órakor, a főrendiház pedig délután fél öt órakor tart ülést. A főrendiház ülésén kihirdetik azt a királyi kéziratot is, amely kinevezi a főrendiház elnökségét. Gróf Csáky Albin rögtön el is fogja foglalni az elnöki széket és hosszabb beszédet fog tartani, amelyben foglalkozik a politikai helyzettel.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A nők barátja.

Irtá: **Manoel de Grandfort.**

Pierre, 36 éves. — Clotilde, 28 éves.

(Pierre dolgozószobája. Pierre az irasztalnál ül. Clotilde némán tekint ki az ablakon. Könyv, cipkével díszített pongyola van rajta.)

Pierre (tenhangon olvas, miátha egy népgyűléshez beszélne, kezében tartja a kéziratát): An nő jog! Szent, nagy és hatalmas jog az, többé nem lehet békóba verni. Most már bátor elszárással haladunk a ragyogó hajnapír felé s ujjongva köszöntjük Istennek két szabad teremtsé: a férfit és a nőt, kik között azeidit mély örvény tárongot, holott most a kezét fogva egymással, feltáratathatatlanul mennek előre a baladás útján, kiáltva: Nem rabszolga, nincs elnyomva többé az egyenlő jogu nő...

Clotilde (félbeszakítja): A többit már ismerem... már legalább huszszor írtál róla... »A nő felsőbbbégérőli, meg aztán »A férfiak hatalmi bóbortjáról... Azt hiszed, elullat engem, mindig ugyanazokat a szóvirágokat halani?... Mondj már egyszer valami újat, vagy pedig hallgas el végre...

Pierre: Nekem határozottan házon kívül kell keresnem az elismerést. Szerencsére megleszem kárpótiasomat a tömeg lelkesedésében. (Egy szolga belép és tálcán levelet nyújt át Pierrenek. Aztán eltávozik.)

Pierre (már elolvasta a levelet): Hallod-e rendeid le azonnal a fehér crépe-ruhádat... Sajnos, nem jelenhetsz meg szombaton madame Gérard bálján.

Clotilde (meg sem fordulva): Talán gyász eset ért bennünket?

Pierre: Nem, az nem. Sokkal kellemetlenebb valami. Bruno azt írja, hogy peyrucci majorságunk födele berokadt... hogy a pajtát is veszély fenyegeti... Oda kell utaznod és meg kell nézned, hogy mi az intézkedésre van szükség, az én régi...

Clotilde: Miért nekem?

Pierre: Mert engem fontos ügyek itt tartóztatnak.

Clotilde: Miféle ügyek?

Pierre: Titkára vagyok-e vagy nem vagyok-e titkára a régi mozgalom ligájának? Holnapután gyűlésünk lesz. Hark Luttie megérkezik Angliából, hogy részt vehessen rajta... és Kaufmann Greie is megígérte, hogy beszédet mond... remélem világos előttem is, hogy én nem maradhatok távol... Kötelességem azt parancsolja, hogy itt maradjak... Ennek kö-

veikezteben neked kell óda utaznod, hogy meggyőződést szerezzél a kár nagyságáról és igyekezzél helyrehozni mindent.

Clotilde (konokul néz az urára): Ebben a szörnyű hidegben az ország belsejébe akarsz küldeni engem? Köszönöm szépen ezt a megbízást.

Pierre: Ezt a megbízást nem tőled kapom, A dolgok rendje hártja reád.

Clotilde: Nekem tőkéletesen mindegy, hogy mi hártja reám... Köszönöm szépen... Mit értek én a berokadt háztetőkhöz, a kicsirázott gabonához és a fejőket vesztett bérlőkhöz?

Pierre (velelősen): Gyermekek módjára beszélj. A mihez nem értesz meg kell tanulnod. Még elég fiatal vagy arra, hogy felemelkedhessél amaz új szerep nagyságáig, melyre a mostantól fogva hivatva van, mert szellemi képességei azonosak a férfival s ennél fogva azoknak a kötelességei is.

Clotilde: Untatsz a kötelességem és a képességeim emlegetésével! Ha a kötelességeim azonosak is, azért még nincs elég erőm elvégzésükre... Én gyenge vagyok... Te meg erős vagy!

Pierre: Csuzban szenvedek...

Clotilde: Csuzban!... Mindig azzal hozakodol elő, valahányszor a nyakamba akarsz házitani valami kellemetlenséget! De nem me-

A miniszterelnök nyilatkozata. A nagy nap, a képviselőház első ülése lezajlott. Érdekes volt megtudni, hogy gondolkodik róla Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök.

— Kegyelmes uram, — kérdezte tőle egy hírlapíró — miként van megelégedve a mai nappal?

— Ez a nap, — felelte — méltóan illeszkedik bele az én mostani szériámba. Tökéletesen kielégít. Nem is képzelhettem volna magának szebben.

— És az ellenzék magatartása?

— Gavalléros volt. Különbösen pedig erről is meg voltam győződve. Nemcsak a választás után, hanem előtte is, mert megvoltam győződve arról, hogy munkaképessé kell lennie a parlamentnek. Erti? Logikai, politikai és naturális szükségszerűség volt ez, s a következmény is magától érdeklődik. Képesek vagyunk és akarunk dolgozni. Szerettem hinni, hogy az ellenzék hozzájárul ahhoz, hogy tudjunk is.

— Nyár van kegyelmes uram. Meddig marad együtt a parlament?

A miniszterelnök legyint egy széleset, jókedvűen a kezével:

— Nem tudom. Ellenben elvégzünk mindent, amit csak kell, a a legrövidebb idő alatt, ahogyan csak lehet. Tessék most már kiszámítani, hogy ez meddig tart.

Az országgyűlés megnyitása. Az országgyűlés megnyitása előtti trónbeszédet »Veni Sancte« előzi meg a királyi palota Szent István templomában. Az istentiszteletet Vaszary Kolos bibornok hercegprímás tartja nagy és fényes segédlettel, amelyen a király is egész udvarával jelen lesz. Ez alkalommal a budavári koronázó Mátyás-templom ének- és zenekara Vavrinecz Mór karnagy vezetése alatt előadja Dzméry Dezső E-dur miséjét, melynek magánzólamait L. Brunner Irén, K. Durigó Ilona, Juhász Ferenc és Várady Sándor éneklék. Gruduáléra és offertóriumra K. Durigó Ilona éneklé Vavrinecz „Veritas mea» és Kasich Ozman »Audi filia« kezdetű betéteit. Az orgonán Hoppe Rezső tanár játszik. Az istentiszteletet az Erkel-Kölcsey Hymnuszsal fejezi be a teljes kórus.

A trónbeszéd felolvasásán az uralkodóház tagjai közül József főherceg, Augustus főher-

cegnő, József Ferenc főherceg, Klotild főhercegnő és Erzsébet Henriette főhercegnő lesznek jelen. A trónbeszédet megelőző misét gróf Csáky, váci püspök mondja. A király a trónbeszéd felolvasása után, délután három órakor udvari különvonaton a nyugati pályaudvarról Bécsbe utazik.

Az államtitkár kifogásai a Cunart ellen.

Jakabffy államtitkár néhány nap előtt Fiumében járt, hogy ott meggyőződést szerezzen, miként szállítja a »Cunard« angol hajós társaság a magyar kivándorlókat. Mint Fiuméből írják, az államtitkár főleg az ellen kelt ki, hogy a kivándorlók már két hete vártak a hajó elindulására és sok kifogást tett a gőzösök, különösen azok fedezeteinek (harmadik osztályainak) berendezése ellen is. A belügy-miniszteriumból leiratot küldenek a Cunardhoz, megtiltván a társaságnak, hogy a kivándorlókat napokig, sőt hetekig is váratassák és megkövetelik, hogy a harmadosztályú utasok emberségesebb elhelyeztetésben és elbánásban részesüljenek. Különben a Cunard egyik gőzöse a »Pannonia« ma hagyja el a fiúmei kikötőt s ezáltal nem lesz tulzsutolva, ami hónapok óta most fordul elő először. Tekintettel arra, hogy a magyarországi kivándorlókat a fiúmei utvonatra kényszerítik, melyen három hetet kell hajón töltenek, ez annak a jele, hogy Magyarországon fogy a kivándorlók száma. A tudósítás ez utóbbi részét kétkedve fogadjuk.

Az első petíció tárgyalása. A Kuria választási tanácsa Janecskó Iván elnöke alatt tegnap foglalkozott az első petíció ügyével, melyet Rakovszky István megválasztása ellen beadták. A tanács a petíció anyagát átvizsgálta és azt alaki tekintetben kifogástalannak találta. A petíció tárgyalására szeptember 18-án tűzte ki a tanács. Ez az első petíció melyben a tárgyalást eddig elrendelték.

ORSZÁGGYŰLES.

A főrendiház ülése.

Háromnegyed tizenegy órakor még olyan kihalt a főrendiház, mintha nemcsak a nyárnak, de a nyári vakációnak is kellő közepén lennénk. A folyosókon csak a díszruhás szolgák árulják el, hogy készül valami, bent az ülésteremben pedig csak néhány gyorsíró készülődik. Sok dolguk nem lesz, mert hiszen a napirenden csak az országgyűlés megnyitására vonatkozó miniszterelnöki átirat bemutatása szerepel.

más!...

Pierre: Clotilde!!!

Clotilde (bőszülten): Lusta vagy, mint a lajhár. Csak beszélni szeretsz... megittasodol azokon a frázisokon, melyeket készen találsz a mások jelentéseiben s melyeket aztán neki berzenkedve, mint páva, ledaklamálsz.

Pierre (már alig uralkodhatik magán): Clotilde!...

Clotilde (már egészen dühbe gurultan): Igen, önző vagyok... a ki úgy bánsz velem, mintha pajtásod volnék, csak hogy ne légy kötelezve velem szemben azokra a tekintetekre, mely az asszonynak kijár. A képesség egyenlő voltának ürügyével mindég és mindenütt a jobbik helyet foglalod le magadnak: Nyáron az árnyéket, télen a napot... A színházban csak rosszul láthatok... Itthon magadnak szemeled ki a legpuhább zsölyeszéket, asztalnál a legjobb falatot. A kandallónál a legmelegebb zugot... Mert hát az olyan asszonnyal szemben, ki hozzád hasonlít, nem kell feszélyezned magad. Ha lábára lépnek... sebj! — fölösleges mentetözni... S ez te a »emancipáció« való munkálkodásnak mondd... Az, a ki emancipálja magát, te vagy, barátom... Felmentetted magad a civilizált ember minden kötelessége alól, ennyi az egész!... Nincs többé udvariasság, nincs előzékenység, s a helyett, hogy ke-

Nagy lassan készülődnek föl a született és kinevezett törvényhozók s már tizenegy órára jár az idő, amikor végre a jobboldali folyosón megélenkül egy kissé az élet. Lassan-lassan gyülekeznek a főrendek, akik között még a főpapok a legfrissebbek.

A karzatokon sem nyilvánul meg valami nagy érdeklődés. Alig tizen lézengenek a nyilvánosság képviselőiben.

Legelsőkül Antal Gábor református püspök és Széchenyi Gyula gróf koronaőr lépnek a terembe s csak jóval tizenegy óra után vonultak be a többiek.

Az ülésterem gyorsan megtelik. Az elnök között jön Harkányi Frigyes báró csillogó díszmagyarban. Mellette Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök s a kormány többi tagjai.

Gyorsan elhelyezkednek. Hirtelen csend lesz, feláll gróf Széchenyi Béla:

— Méltóságos főrendek! A házszabályok értelmében felkérem Harkányi Frigyes bárót hogy az elnöki széket, mint kormányelnök foglalja el.

Harkányi báró meghajtja magát, felmegy az emelvényre, azután beszélni kezd:

— Tudom, hogy a főrendek között sokan vannak, akik egyéni tulajdonaiknál, koruknál fogva érdemesebbek a korelnökségre mint jó magam. Megtisztelő felszólításnak még sem mondhatok ellen s a korelnökséget köszönettel vállalom.

E bevezető szavak után felszólítja a négy legáltalabb főrendet, hogy a korjegyzői tisztséget vállalják el. Odeschalsky Zuard herceg, Sigray Antal, Windischgrätz Lajos herceg és Radvánszky Béla jelentkeznek. A korjegyzők elfoglalják helyeiket.

Harkányi Frigyes báró: Méltóságos főrendek! Most, hogy a magyar országgyűlésnek új ciklusa nyílik meg, azt hiszem minden magyar ember szíve óhajtásár fejezem ki akkor, amikor azt kívánom, hogy az összeülő parlament munkálkodása eredményes legyen. Adja Isten, hogy parlamentünk munkája felvirágoztassa Magyarországot és mindenben tisztelt hazánk javára munkáljon.

Ezután felolvasták a miniszterelnök átiratát, amely értesíti a főrendeket, hogy ha országgyűlés ünnepi megnyitása szombaton, e hó huszonötödikén lesz a királyi várban.

Korelnök jelenti, hogy a holnapi ünnepi aktus után a főrendiház délután fél öt órakor tart ülést.

Végül megköszönte a főrendeknek, hogy ilyen nagy számban jelentek meg és berekesztette az ülést.

zet csokolátok nekünk, inkább meglökdöstök hennünket. Köszönöm szépen!...

Pierre (felugrik): Megtiltom...

Clotilde (folytatja): Elveid tiltják, hogy parancsot osztogass nekem... Es hogy végre megtudjad: torkig vegyok a te hamis feminizmusoddal... A te megfordított feminizmusoddal... Ha minden férfi olyan volna, mint te, rögtön a kolostorba menyék s életem fogytáig ott is maradnék.

Pierre (kiabálva): Állok testvér vagy... Áruló...

Clotilde (a szeme közé nézve): Asszony vagyok, igazi asszony... nem bolond... és nem járok álarcz alatt, mint te, midőn megtisztelni vélsz azzal, hogy magadhoz hasonlónak mondasz. Magadhoz hasonlónak!... De kedves fiacskám, hiszen én magasan fölötted állok, hiszen nekem tiszter anyai eszem van, mint neked... Ha tudnád, mily nevetséges színben állsz előttem rátartósággal és feminizmusoddal... Iga-án, kacagtató.

Pierre (magánkivül): De most már elég!... Megyek!... (Fogja kalapját, tüstént a fejébe nyomja, összegöngyöli a kéziratát és elrohan)

Clotilde (utánanéző megvetőleg): Feminista.

Miért nem lesz alelnök Návay?

Az Est írja a következőket:

Tudvalevő, hogy a Ház egyik alelnökségére Návay Lajos volt kizemelve, egyrészt azért, mert ismerték az erélyét és ügyességét az elnöki székben, másrészt mert a kormány bizonyos mértékben hálával is tartozott neki azért, hogy a kormány első napjaiban nyomban mellé állt és a legbuzgóbban agitált a mellett, hogy az alkotmánypárt lépjen át a munkapártba.

A munkapártban azonban nem akartak erre tekintettel lenni. Megkezdődött az intrika. Egészen nyíltan kezdték mondogatni, hogy miért jutalmazták a jövevényeket és miért nem emelik a diszes méltóságba az öregeket?

Kezdték példálózni, hogy mi fog majd történni, ha Návay egykori fegyvertársaival kerül majd szembe, lesze-e erélye és hajlandósága velük szemben is alkalmazni azokat a rendszabályokat, amelyeket a kormány majd előír?

És végül: a jövevény Návay általában megbízható személyiség-e a munkapárt számára? Nem támad-e fel benne a nemzeti szellem és nem hagyja-e majd faképnél válságos pillanatban a kormányt?

Egyszóval az intrika ügyesen elhelyezte a pártban Návayról, hogy megbízhatatlan és ennek nyomán egyre hangosabbak lettek az aggodalmak, vajjon jól választanak-e, ha Návayt választják?

Návay maga felelt meg erre a kérdésre. Tudatta a miniszterelnökkel, hogy nem reflektál az alelnökségre. Erre persze kapacitáció, kimagyarázás stb. következett, de Návay megmaradt elhatározása mellett, annál is inkább, mert ezt Zichy János is helyeselte.

Kipattant tehát az első nagy intrika a régiók és az újak között. A »jövevény« visszavonult és a régiók lefoglalhatják magunknak a 8000 koronás stallumot.

Az új lakbér-szabályzat.

Megkegyelmezték a poloskákknak.

Egy negyedszázad óta van érvényben Nagyváradon a lakbér-szabályzat, amelynek elavult, a mai viszonyoknak meg nem felelő intézkedései sok kellemetlenségeket okoznak. Így a költözködési és lakbér fizetési negyed sem esik össze a tisztviselők lakbér negyedével s a költözködésre is évenként csak két negyed: a május 1-sői és a november 1-sői van megállítva s ez utóbbi már annyira benne van az őszben, hogy az időjárás nem alkalmas a költözködésre.

Gerő Armin főkapitány megszívlelte a sürrün felhangzó panaszokat s egy új lakbér-szabályzat-tervezetet készített már évekket ezelőtt; ezenkívül dr. Várady Zsigmond szintén készített egy tervezetet, amelynél a külföldről beszerzett szabályzatok nálunk megfelelő intézkedéseit is felhasználta.

A jelenleg érvényben levő szabályzat és a fentebb említett két tervezett alapján dr. Thury László városi főügyész egy újabb szabályrendelet-tervezetet dolgozott ki, amely a jogügyi szakbizottság rostáján is keresztülment. Ezen újabb szabályzat-tervezetre megtette a főkapitány észrevételeit.

Vége most a városi tanács is elérkezettnek látta az időt, hogy foglalkozzék ezzel a kérdéssel.

Tegnap vette tárgyalás alá a v. főügyész tervezetét s a főkapitány észrevételeit. A tár-

gyalás széles mederben indult s majd minden szakaszánál nagy vita kerekedett. Tegnap a 12. szakaszig jutottak el.

Leglényegesebb intézkedése a szabályzatnak, hogy az eddigi február, május, aug. és novemberi évnegyedek helyett a naptári évnegyednek megfelelő január, április, július és októberi évnegyedeket állapítja meg az új szabályzat-tervezet s a költözködés az eddigi kétszeri: május 1. és november 1. helyett, évenként háromszor történhetik és pedig április 1-én, július 1-én és október 1-én, tehát tulajdonképpen csak január 1-én nem köteles senki költözni.

Tudvalevőleg a szabályzatterv ezen új intézkedését az iparosok szövetsége ellenezte, de a városi tanács helyesnek találta ezen új intézkedést s ekként fogadta el a szabályzat vonatkozó szakaszát.

Hosszas vitát idézett elő még a poloskára vonatkozó intézkedése a tervezetnek.

A tervezet szerint ugyanis, ha a lakó beköltözött a lakásba s ott poloskát talál, azonnal kiköltözhet; — viszont ha az új lakó butorában poloska van, nem köteles a lakót a háztulajdonos beengedni a lakásba, ha pedig már bent van, kiköltöztetheti a lakót.

Ez az intézkedés sok perpatvarra, pörökadásra, visszaélésre adhatna alkalmat, ezért a városi tanács törölte s annyit iktatott be, hogy a lakásnak a köztisztasági és közegészségi követelményeknek meg kell felelni.

Szintén újítás az új szabályzat-tervezetben az az intézkedés, hogy az első bérleti évben lakbér-emelésnek helye nincs.

Ha a lakó a házbér fizetéséről bélyeges nyugtát követel, a bélyeg költséget ő köteles viselni.

A szabályzat többi szakaszait ezután tárgyalja a városi tanács.

A kormány a délvidéki szerencsétlenekért.

Országos gyűjtést rendelt a belügyminiszter

A lapok közleményeiből értesült az ország közönsége arról a rémes pusztulásról, amely hazánk egyik virágzó vidékét: Krassó-Szörény-megyének felét tönkre tette.

Egész községek elpusztultak, termékeny földterületek hasznavehetetlenekké váltak a nálunk szokatlan orkántól, felhőszakadástól és árviztől. Hogy emberéletben mennyit pusztított el az istenítélet még nem is tudják, de már is százakra megy az iszapból, szennyes áradatból kitogott holttestek száma.

Inség, nyomor, pusztulás ütött tanyát a jómódu községek helyén. A megmaradt lakosság az éhhalálnak van kitéve, ha gyors segítség nem érkezik megmentésükre.

A helyi hatóság igyekszik a koldusbotra jutott szegény lakosság segélyezésére, de a pusztulás oly nagy, hogy országos segítség nélkül még az éhínséget sem tudják megakadályozni. Ezért a kormány országos akciót indít a szerencsétlenek segélyezésére.

Gróf Khuen-Héderváry belügyminiszter körrendeletet intézett az ország összes törvényhatóságaihoz, amelyben segélyek megszavazását kéri s gyűjtés indítását rendeli el.

A Nagyvárad városához intézett rendelet befejező része a következő:

Az ország nemes gondolkozású és ismert áldozatkészségű polgárságához kell tehát fordulnom, hogy inségbe jutott polgártársaink mostoha sorsán enyhítsen.

Mint mindig, úgy most is Ő csász. és apostoli királyi Felsege volt az első, aki az országot ért e súlyos csapás első hírének halatára — az inségbe jutottak felsegélyezésére magán pénztárából 100,000 koronát legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. A magyar kormány saját részéről is minden lehelet el fog követni a károsultak felsegélyezésére szükséges lépéseket maga a süjtött vármegye hatósága is, — amennyiben a segélyezési ak-

ciót megindította, de az óriási károkat okozott elemi csapás mindez csak részben enyhítheti és ezért az ország összes törvényhatóságaihoz fordulok, hogy lakosaik áldozatkészségének igénybevételével járuljanak a súlyosan károsultak anyagi támogatásához.

Felkérem tehát a törvényhatóságot, hogy a város lakosságának minden rétege bevonásával a Krassó-Szörény vármegyén károsultak segélyezésére mozgalmat indítson és a befolyandó összegeket a rendeltetési helyére való gyors, méltányos és megfelelő odaajutása végett hozzám terjessze fel.

Népünnepély a Rhédey kertben.

A Rhédey kertben 29-én rendezendő népünnepély végleges programja még mindég nincs megállapítva. A rendező bizottság állandóan újabb és újabb számokat vesz fel, amelynek szinte már zsufoltá teszik a műsort. Megkapó lesz a mai javarészen kész sátor sor, melyben líhetetlenül olcsó árak mellett fogják árusítani városunk hölgyei az árukat. Pumpolásról szó sincs, a rendezőség ezt nem engedi meg, nehogy esetleg a közönség e miatt tartózkodjék az ünnepélytől.

A halász verseny minden eddig látott hasonló versenyt felül fog mulni, mert a rendezőség gondoskodott róla, hogy a halász tárgyak ne értéktelen apró tárgyak ne legyenek, hanem izléses csinos dolgok. A repülőgép szintén nagy érdeklődést fog kelteni. A tüzi játék pazar fémpompája szintén ritkaság számba fog menni, ebben a számban mind olyan találmányok vannak felvéve, amelyeket eddig Nagyváradon még nem láttak. Érdekes lesz a pezsgő árverés is, két fillér kikiáltási árral. Tehát szerencsés ember két fillérért szerezhet egy üveg pezsgőt. Az ünnepély érdekes részleteit mozgófényképen fogják megörökíteni.

A szépség versenynek értékes nyereséget tárgyai lesznek, melyek létfőtől kezdve már megtekinthetők. Az ünnepélyre rendezőség külön villamos kocsikat rendel ki, hogy éjjel egy óráig a közönség a város bármely részére kényelmesen eljuthasson.

Az ünnepélyre belépti díj személyenként 60 fillér, a pénztárnál 80 fillér és külön a bálra 1 kor. 50 fillér. A jegyeket már most meg lehet váltani a már közölt üzletekben, míg a mulatság napján jegyek a pénztárnál válthatók, némileg drágább áron.

UJDONSÁGOK.

* **Szent László napja.** Nagyvárad közönségének ritka szép ünnepély keretében lesz alkalma megünnepelni alapító királyát és véd-szentjét ünnepét. Az ünnepelés *vasárnap* d. u. 6 órakor a városháza dísztermében kezdődik, a következő műsorral:

Megnyitó. Tartja dr. Karácsonyi János. Bucsú. Eötvöstitől, zenésítette Beleznay Antal, előadja a férfikar. Szent László a művészetben Ünnepi beszéd, tartja Popity János. Ugyanaznap este 7 órakor toronyzene a városháza toronyáról. A toronyzene egyes számai közben tárogató fogja gyönyörködtetni a közönséget, még pedig két helyről is. A Bémer-téren az Emke palota tornyából Mezey Gyula, a Szent László-téren pedig a Sas-palota erkélyéről pedig Czuczor Vince tárogatóján fognak megszólalni régi dicsőségről szóló régi dalaink.

Másnap, június 27-én ünnepélyes körmenet indul a Szent László templomból egy negyed 9, az olasz plébánia templomból fél 9 órakor a székesegyházba s innen vissza az ünnepi istentisztelet után a pleb. templomokba. Délélt 8 órakor a székesegyházban ünnepélyes szent mise és szent beszéd lesz.

* **A király.** A király háromnapos Budapesten való tartózkodása után holnap, szombaton délután háromórákor utazik el a nyugati pályaudvarról. A holnapi trónbeszédnél az uralkodóház tagjai közül József főherceg, Augustina főhercegnő, József Ferenc főherceg, Klotild és Erzsébet Amália főhercegnők lesznek jelen. A felség a legnagyobb elragadtatással beszélt ma reggel környezetével azokról az ünnepekről, amelyekben Budapesten részesítik. A környezetből kiszivárgott hírek szerint ő felsége kijelentette, hogy a hadgyakorlatok lezajlása után hosszabb időt fog tölteni Budapesten, még pedig a trónörökös társaságában. A felség hét órakor a dolgozóasztalhoz ült.

* **A hercegprimás a királynál.** Vasary Kolos hercegprimás ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az egyházfejedelem kérte ezt a kihallgatást, melynek azonban semmiféle politikai színe vagy célja nem volt. A palotaőrség a hercegprimást a királyi család tagjait megillető tisztelettel fogadta. Vasary ő felségének nyolcvanadik életévének betöltése alkalmából a magyarországi katolikus klérus hódolatát és jó kívánságát tolmácsolta. Ő felsége felhatalmazta a hercegprimást, hogy főpásztori levélben tolmácsolja a klérusnak legmagasabb köszönetét. Vasary résztvesz a trónbeszéd felolvasásával járó ünnepségen és vasárnap visszautazik Balatonfüredre. Hírlik, hogy a hercegprimás ezidén Szt. István napra is feljön a fővárosba és maga fogja celebrálni a Szt.-Istvánnapi misét.

† **Fejér Nándor.** Szt. László árva egyházmegyéjének ismét egy érdemes papját parentáljuk a krónikus hűségével, de őszinte részvétellel. Fejér Nándor tb. kanonok, kiérd. esperes bihari plébános tegnap este fél 8 kor Nagyváradon meghalt. 1838. aug. 23-án született s 1861. aug. 23-án szentelte pappá be Szaniszló püspök, kinek kedvelt udvari papjai közé tartozott. Szaniszló utódja Lipovniczky püspök is méltányolta tehetségét és szolgálatait titkárává tette, majd szentszéki ülnökké nevezte, 1875-ben pedig neki adományozta a jó javadalmazású *bihari* plébániát s egyúttal a kerület esperessévé nevezte ki. 35 esztendeig volt lekipásztora a bihari hitközségnek, négy évvel ezelőtt érdemei elismerésül Szegedényi püspök előterjesztésére tiszteletbeli kanonokká nevezte ki az apostoli király. Néhány évvel ezelőtt betegeskedni kezdett, tüdőgyógyulást érzett, üdülőhelyeken keresett gyógyulást s nyugdíjba akart menni, de az egyházmegyei kormány inkább segédet adott az érdemes plébános mellé. E hó elején 5-én bérnyomás volt hitközségében, vendégül fogadta Fetsér püspököt és kíséretét, de néhány napra rá már egyik váradai szanatóriumba vonult, hol — baja súlyosbodván — a szentegekkel ellátatott s tegnap este be is fejezte földi pályafutását. Ravatalát az olasz plébánia állítja fel s onnét megy végbe temetése az eddigi megállapodás szerint holnap, vasárnap délután.

* **Géczy Lajos sikere Bécsben.** Kedves ismerőse ma már *Géczy Lajos ny. püspökségi főtitkár* »Szepesi keringője« Nagyvárad egész közönségének. A múlt héten mutatta be a Katolikus kör egyik estélyén s azonnal nagy népszerűsége tette szert a kedves, dallamos zenemű. A Szepesi keringő most újabb hódítást tett — Bécsben. Tegnap a Práterben, a híres III. kávéház kertjében mutatta be az I. bosnyák ezred zenekara olyan sikerrel, hogy a közönség meg is ujrátáta; pedig nagyon szép keringő legyen az, a melyet a bécsi közönség, Strausz közönsége megújratat. A keringőt ma a Volksgartenban mutatják be.

* **Laurán vikárius betegsége.** Mint őszinte részvétellel értesülünk dr. Laurán Agoston praelátust gör. kath. püspöki helynököt néhány nappal ezelőtt erős vértelenség érte. A görög szertartásúak pünkösdjén a templomban rosszul lett a már magasabb korban levő főpap, de még valahogy el tudott jutni a kapucinus zárdájában levő lakására, azonban ott rögtön ágyba döntötte az erősebben fellépő bsj. Radu Demeter püspök a hír vétele után mielőtt meglátogatta vikáriusát, a kapucinus kolostor tagjai pedig éjjel-nappal ápolják a beteg főpapot. A praelátus állapota különben — hála Istennek — jobbra fordult, most már alapos a remény, hogy csakhamar fel fog gyógyulni.

* **A hivatalos lapból.** A posta- és távírda igazgató kinevezte posta- és távírda fogalmazóvá a X. fizetési osztályba Rigó László napidíjas posta- és távírda fogalmazót; posta- és távírda tiszté a X. fizetési osztályba Hajek József posta- és távírda tiszt helyettesét; posta- és távírda segédtisztekké a XI. fizetési osztályba Török Mihály és Bónis István igazolványos katonai altiszteket.

* **A pápai zuávok gyűlése.** A *Neue Freie Presse* mai számában *Odescalchi* Artur herceg felhívása jelent meg, melyben kéri azokat az osztrák és magyar alattvalókat, akik 1860-ban Cassefidaró mellett a pápai seregben küzdöttek, jelenjenek meg Bécsben szeptember 18-án tartandó emlékünnepe. A körmögébányán élő herceg egyik önkéntese volt ennek a csatának, melyről felhívásában a következő melankolikus sorokat írja: — Nem mint győzők, hanem mint legyőzöttek gyűlnék össze, de becsületesen megtettük kötelességünket. Nem tudom, ki él még Ausztriában és Magyarországon azok közül, akik Castelfi dardo mellett küzdöttek a pápai seregben, de felszólítom őket, jöjjenek el az ötvenes emlékünnepre.

* **Uj magyar repülőgép.** Ugy látszik, hogy Frey aviatikus kolozsvári felszállásának híre is már szenzációt okoz. Egy új magyar aviatikusról, Vas Emil kolozsvári ipariszkolai tanárról szól a hír, aki nem ugyan egészen eredeti, hanem mégis új rendszerű repülőgéppel dolgozik s ha reménye és számításai be válnak, akkor repülni is fog. Kolozsvárt a repülés már nem új dolog, hiszen néhai való jó Márton Lajos kolozsvári egyetemi tanár a múlt század 90-es éveiben kísérletezett saját eredeti rendszerű repülésszárnnyaival, amelynek hajtó ereje azonban nem motor, hanem maga a repülő volt. E kísérleteket annak idején a kormány is segítette s nem lehetetlen, hogy ha a feltaláló a sirba nem száll, talán első lett volna a világon a sikeres repülésben. A kolozsvári repülés egyébként f. hó 26-án vasárnap lesz, amelyre városunkból is többen mennek.

* **Gerő főkapitány és a jogász egyesület.** Pár évvel ezelőtt élénk működést fejtett

ki Nagyváradon a jogász egyesület. Nem a jogászfűzéség kebelében levő egyesület értjük, hanem, amely a város jogász elemeiből: ügyvédek, bírákból stb. állott, s amelynek tagjai érdekes vita-üléseket tartottak. Az egyesület már jó ideje pihen; nem szűnt meg, csak alszik. Ezt az egyesület akarná most felébreszteni Gerő Ármán főkapitány, a lakbér szabályzat kapcsán. A városi tanácsban vetette fel az eszmét, hogy kérjék fel a jogász egyesületet, tanulmányozza és mondjon véleményt a tervezetről. A jogász egyesület tagjai: ügyvédek, bírák ismerik leginkább, hogy mikből keletkeznek a lakbér perek. Gerő Ármán ezen indítványával egy csapásra két legyet akar ütni. Szakszerű bírálatot a szabályzatra, hogy aszerint módosítsák azt és az egyesület felébresztését!

* **A debreceni egyetem.** Debrecen csak nem hagyja magát. Ha már nem kapott egyetemet az államtól, hát saját maga akar létesíteni. A legújabb tervezet szerint a városra 5 millió korona fedezet már, amely bizony nem kis summa. Minthogy pedig ilyen nagy összeget még Debrecen sem tud olyan hamarosan a ládafiókaól előteremteni, hát ennek 5 százalékos kamatját, vagyis évi 259 ezer koronát kellene fizetnie. Kellene, ha volna D: mivelhogy nincsen . . . pótdadót szándékoznak kivetni, illetve a már meglévő pótdadót akarják 25 százalékkal emelni, vagy mondjuk legjobb esetben 10—20 százalékkal.

* **A délvidéki katasztrófa károsultjainak felszegélyezése.** A főváros tegnap foglalkozott a délvidéki vízkatasztrófa károsultjainak ügyével. A főváros 20,000 koronát adományozott a segélyezés céljaira. A segély akció minden vonalon megindult s minden oldalról oly nagy arányú adakozások folynak, hogy pár hét alatt az anyagi kár jelentékeny része meg fog térülni.

* **Visszavándorlás.** A tengerentuli kivándorlással szemben áll az Európába való visszavándorlás. Nemrég közzétett statisztikai adatok szerint a tengerentuli bevándorlók száma 1909-ben 127.618-ra ugrott. A legtöbb bevándorló, illetve visszavándorló, tudaiillik 80.900 (1908-ban 134.788) Északamerikából jött, 981 Nyugatindianából és Mexikóéból, 8449 Délamerikából, 1374 K-leitáziából (e között 764 német katona), 4402 Afrikából (köztük a németországi csapatok 746 embere) és 616 Ausztráliából. A bevándorlók közül 49.703 első és másodosztályú és 77.945 fedélzeti, 14.084 pedig 12 éves és fiatalabb utas volt.

* **Az O. M. Bank záloglevelei.** Az Osztrák-Magyar-Banknál eddig állandóan 300 millió koronában van megállapítva az az összeg, amelyet a bank záloglevelekre fordíthat. Ez az összeg már annyira igénybe van véve, hogy újabb zálogleveleket nem fogadnak el, s nem állítanak ki és így különösen a városok, amelyek nagyobb kölcsönt akarnak felvenni, e tekintetben hiába fordulnak az O. M. Bankhoz, s más pénzintézet drágább kölcsöneit kell igénybe venniük. Ez indította Debrecen városát arra, hogy feliratot intézzen a kormányhoz s abban kérje, miszerint hasson oda, ha a bank szabadalmát meghosszabítják, hogy az O. M. Bank által kibocsátható záloglevelek 300 millió koronában megállapított összege 500 millió koronára emeltessék fel. Debrecen városa kéri, hogy Nagyvárad városa hasonló szellemű felirattal pártolja a feliratot.

* **Uj Jeruzsalem Amerikában.** A bécsi »Zsidó területiális szervezet« ezidőszent az összes európai zsidó kivándorlás szabályozásával foglalkozik. Három esztendő óta fáradozik ez a szervezet azon, hogy a zsidó kivándorlókat Newyorkból elterelje és Galveston kikötőn át az új Unió déli államaiba irányítsa. Az eddigi megejtett kísérletek sikereseknek

bizonyultak. Eanek következtében Bécsben külön bizottság alakult, mely a nagy zsidó társulatokhoz és hitközségekhez, valamint egyes személyiségekhez fordul a javaslattal, hogy ezt az ügyet egy általános zsidó kivándorlási kongresszus keretében beható megvitatás tárgyává tegyék. Ezt a kongresszust, mely elé mindentéle, leginkább természetesen Oroszországban, tekintenek élénk érdeklődéssel, mint az »Atlas« értesül, Bécsben szeptember közepén fogják megtartani, s napirendjére külön kivándorlási bank kérdése is fog kerülni. Galveston tehát új Jeruzsálemnek van kiszemelve.

* **Vicinális vasut Ósítól Bellig.** A kereskedelmi miniszter dr. Ertsey Péter orsz. képviselőnek már korábban előmunkálati engedélyt adott, egy az Ósít vasútállomásától Tenkeig, illetve Bélen keresztül Béli Bokszeig vezető helyi érdekű vasútra. A vasútvonal a vármegye egy olyan nagy vidékét érintené, amely nélkülözti a vasúti összeköttetést. Az ósiti vasut állomástól kiindulva, Nagyörög, Csehi, Ó ábapáti, Kisörög, Sályi, Nyárszeg, Székelytelek, Hosszunasszó és Görbed érintésével a tenkei állomásig, s innen Bélienyér, Ócsa, Kalácsa, Ökrös, Bogy, Krajova, Koroi, Kislaka és Béli érintésével az aradcsanádi vasutak Béli Bokszeig állomásig vezetni. A gőzüzemű helyi érdekű vasútra a miniszter az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

* **Poloskairtás tüzoltó kivonulással.** Tegnap este fél 10 órakor kétség esett telefonjelentéssel tudatták a tüzoltósággal, hogy a Bémer téren az Adorján házban szobafűz volt. A jelentésre azonnal kivonult a tüzoltóság két szerkocsija. A tüzoltók megérkezésekor már hatalmas füstgomolyagok emelkedtek a levegőbe s az emberek feldobolva, köbögve menekültek az épületből. Az udvar egyik bátor lakója a kriikus szobáját betörte. A szobában sűrű füllasztó füst között kékes lánggal égett valami keverék mely rettenetes szagot terjesztett. A tüzoltók megtisztították a levegőt s a tüzfészkét kihúzták a helyiségből, mely Klein és társa férfi szabó üzlete volt. A tüzfészek pedig nem volt más, mint egy ócska labor, melyben nagy adag kén volt keverve paprikával, amit meggyújtottak, hogy a helyiségben levő poloskát kiirtsák. Az edény egy szalmazsákon volt s ha keresztülégett volna az edény tényleg komoly baj keletkezhetett volna. Így azonban a nagy lármánál és a fojtó füstön meg a nagy csődületen kívül más nem történt.

* **Uj sarki expedicio.** Peary sem fog maradni egyedül északsarki világrekordjával, a mint ma már minden téren újabb és nagyobb rekordokra törekszik az emberiség. Bernier kanadai kapitány, aki sarki expediciójával az északnyugati átjáró kérdését is megakarja oldani. Nem lehetetlen, hogy valósággal el is jut az északi sarkhoz, mert hiszen Bernier járatos már az ilyen utazásokban. Egyébként rendkívül nagy szolgálatot tesz az emberiségnek a kanadai kapitány, hó csak az átjáró kérdését tudja is megoldani, mert ezzel két nagy világ-rész (Amerika és Azsia) forgalmát fogja nagy mértékben föllendíteni.

* **Csendélet Margittán.** Margittáról telefonálja levelezőnk a következőket: Csütörtökön este fél 11 óra tájban a piactéren sétált Tóth Lajos irnok egyik barátjával. Séta közben észrevették, hogy a tér egyik sarkánál egy feketébe burkolt alak leselkedik. Mikor közelebb mentek, egy asszonyt láttak beburkolózva s tőle alig 10—15 lépésre állott egy ember, a ki mikor látta, hogy feléje közelednek, egy hosszú kést rántott elő s feléjük szaladt. A két fiatal ember sem vette tréfára a dolgot s futni kezdtek. Az előkerült rendőrrel azután sikerült az embert elfogni. Hajas Ferenc a rendőrség által jól ismert alak, aki a feleségével lesbe

állott, hogy valakit kifosszanak. Futás közben az egyik fiatal ember elesett s a keze kificcamadott.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap tavaszi újdonságok REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, nál legelőgásabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. Ön égethet már 16 gyertyafényű Wolframéngőt és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram égő* 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

x **A Lloyd kávéház** nyári kert helyiségében június hó 25. 26. 27. és 28. én következő igen érdekes mozgófénykép újdonságok lesznek bemutatva: 1. Így szép az élet. 2. Bibliái földön. 3. Ősfeláldozó nővér. 4. Léghajók találkozása. 5. Gazfiek. 6. Leleméyes főbörlyk. 7. Palibukfencet vet. 8. mikor a zene szól. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kötöny italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Orley* kávéház tulajdonosok. 39

x **Finom uri fehérnemű és minden uri divat és kalap újdonság megérkezett Róth M. utóda cégnél.**

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők. 150

Két szoba s konyhából álló lakás augusztus 1-re kiadó: Beöthy Ödön-utca 41. szám.

Rablázadás az aradi várban.

Az aradi várban, a melynek kazamatái felében katonai börtön, felében pedig egyéb delikvensok gyűjtőhelye, tegnap valóságos rablázadás tört ki.

A fegyencek az egyik munkáltató-műhelyben rátámadtak fegyencből lett munkavezetőjükre, és a kezük ügyébe eső deszkákkal, gyalukkal, munkaszerszámokkal félholtra verték. Talán agyon is ütök, ha a nagy zenebonára kívülről figyelmessé nem válnak a börtönőrök, s ki nem szabadítják az áldozatot.

A várban a fegyencek kétféle mesterséget tanulnak. Egyik részüket kosárfonásra másik részükkel pedig asztalos mesterséget tanultatnak. Az egyik asztalosműhelynek Muntyán János volt a felügyelője, maga is rab, de ügyes ember, úgy, hogy rábízták a műhely vezetését.

Ezt az ő nagyobb hatalmát arra használta fel, hogy szigorúan bánjon az alája rendelt fegyencekkel. Ezek pedig nagyon megharagudtak a »főnökük«-re.

Van a rabok között egy Balog Mihály nevű, aki má. szintén régi lakója a várnak; ez izgatta legjobban a többi fegyencet Muntyán ellen.

Tegnap Muntyán és Balog valamin összeszóllalkozott, amire Balog felkapott egy deszkadarabot, és lesújtott vele Muntyánra.

Mintha vészjel lett volna: most egyszerre a többi fegyenc is Muntyánra vetette magát, agyba-főbe verték, amíg csak össze nem rogyott.

A zajra aztán figyelmes lett az őrség, benézett a műhely ablakán, s látva a dula-

zkodást, besietett a műhelybe s kiszabadította szorongatott helyzetéből Muntyánt, a lázadókat pedig harcképtelenné tette.

Muntyánt a rabkórházba vitték. Vizsgálat indult meg a tényállás kiderítése végett.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Luxemburg grófja. (Petrás Sári negyedik fellépte.)

Vasárnap délután: Csókonszerzett vőlegény; este: Sulamith.

Alpár Irén vendégfellépte.

Hétfőn este ismét új vendégművésznő lép fel a színházban, Ez a fellépés azonban különbözik minden más vendég szerepléstől. Ezuttal nem szenzáció számba menő estét akar nyújtani a direktió. Egy művésznő anyagi helyzetét akarja javítani.

Ha megnyilatkozik a közönség jóakarata támogatása minden törekvessel szemben, mely a jótékonyt szolgálja, úgy az most a legszükségesebb Alpár Irén n. Vig-színház volt művésznője fog fellépni a Cigányban. Alpár Irén már nyugalomban van. Ez a nyugdíj azonban oly kevés, hogy abból megélni nem lehet. Az ő felsegélyezéséről van tehát szó. Hányszor tesznek szívességeket, jótékonycélu fellépéseket a színészek és színésznők s mindannyiszor önzetlenül, készséggel. Ez egyszer most az ő egyik tagjuk kér a közönségtől szívességet, támogassák őt s legyenek segítségére megjelenésükkel.

Petrás Sári és Király Ernő Rendkívül érdekes szereposztással játszó ma este a színházban Lehár legdivatosabb operetjét, Luxemburg grófját. A két főszerepet a Király-színház erősségei játszó. A címszerepet Király Ernő, a Király-színház kötöny énekes-bonvivója, a szerep budapesti kreálójá játsza, Angéla szerepét pedig Petrás Sári, a színház ünnepeit vendégművésznője adja. Ez a pompás előadás óriási érdeklődést kelt s már tegnap elkaptokták a jegyeket.

TANÜGY.

Értesítés a kereskedő inasok főnökeihez A nagyváradi kereskedő inasiskolában az 1909—1910. tanév ünnepies bezárása f. év június hó 26. án déle 5 t. 11 órakor lesz. Kérem a főnök urakat, hogy inasikat rövid időre bocsássák el az iskolába, ahol évvégi bizonyítványukat átvehetik. Nagyváradi, 1910. június 20. Sz. Kovács János igazgató.

Igazságszolgáltatás.

A templomperselyék fosztogatója. Pusztá-Told községben a múlt évben rájöttek hogy valaki a templom-perselyeket megdézsmálja. Jelentést tettek a csendőrségnek, amely ki is derítette, hogy a templomtolvaj Lévay Gyula 14 éves odaváló parasztfiu. A fiu a csendőröknek bevallotta, hogy két izben lopta meg a perselyeket. Első alkalommal 17 fillért, második alkalommal pedig 1 K 14 fillért vitt el magával. A fő tárgyalás tegnap volt ez ügyben. A parasztfiu azonban most már tagadta a lopást. Előadta a bíróság előtt, hogy csak azért vette magára a gerselyek felőrését, mert a csendőrök azzal fenyegették, hogy ha

nem vall, hát elviszik a börtönbe. Továbbá azt is mondták neki, hogy csak ismerje be a dolgot, az apja majd kifizeti azt a pér krajcárt és ő pedig szabad lesz. A bíróság ennél fogva minthogy egy tanu sem igazolta a lopást felmentette. Elnök *Millye Gyula*, ügyész *László Márton*, védő *Popity János* ügyvédjelölt volt.

TÁVIRATOK

A helyzet Görögországban.

Athén, jun. 24. A lapoknak Zorbas hadügyminiszter állásáról terjesztett híreit megcáfolják. A miniszter ellen semmiféle panaszt nem emeltek és a miniszter állandóan a legteljesebb bizalomnak örvend.

NYILTTÉR.

A városi Bazárépületben a **Weber-féle** kisebbik üzlethelyiség
1910. nov. 1-től kiadó.

Értekezhetni **Dr. Fleischer Béla** ügyvéd irodájában (Rákóczi-ut 9.).

Nagyvárad

Kozmetikai

Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai

ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépségápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeples, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen- és paraffin kezelések. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lémez nélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor.

170

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 48
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Fontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, június 24.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre — — —	9.60
Rozs októberre — — —	6.93
Zab októberre — — —	7.24
Tengeri júliusra — — —	5.47

Irányszat: Csendes. Piacon nagyfokú üzletlenség honol.

Értéktőzsde.

Magyar hitel — — —	841.75
Osztrák hitel — — —	667.50
4%-os koronajáradék — — —	92.15
Államvasút — — —	751.—
Jelzálogbank — — —	483.—
Leszámitoló bank — — —	563.—
Hazai Bank — — —	300.—
Kereskedelmi részv. — — —	746.—
Rimamurányi — — —	689.—
Salgótarjáni — — —	640.—
Közuti vasút — — —	717.—
Városi villamos — — —	379.—
Adria — — —	495.—

Irányszat: Szilárd. Helyi piac élénk. Keresk. részv. vásárl. emelked.

Elnökválasztás A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság igazgatósága mai napon tartott ülésén *Moskovits Miksa* vezérigazgató javaslatára hozta a társasági elnöki állás szervezését és az alapszabályoknak megfelelő módosítását. A társasági elnöki állás az igazgatósági elnök jogkörét nem érintően s vezérigazgató egyben proponálta, hogy társasági elnökül az igazgatóság jelöltje az intézet egyik legnagyobb részvényesét Szálybél Gyula udvari tanácsos országosan elismert közgazdasági tekintélyt. Az igazgatóság ezt a javaslatot egyhangúlag és lelkesedéssel elfogadta és annak megvalósítása végett folyó évi július 11-ére rendkívüli közgyűlést hívott egybe.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.) 53

— Elhoztam ötezer louis fél órai játék után.

— Jól van! De még más mondandója is van: egy győztes nem őríti ki poharát a nélkül, hogy egyet lélegzene.

— Elvesztettem, látja kegyed, a kedvező alkalmat, hogy beseperhessem a legnagyobb tételt, melyet a király asztalánál valaha tettek. Ez mit sem tesz, s még egy kis csekélységet is elvesztettem.

— Minő csekélységet?

— Valamit, amire már nem sokat adok. Csupán a Montarbas-becsületet. Husz nemzedéken át kitartott ez. Tán az idő kívánta már hogy elkapják. Jól van, többé szóba sem jöhet a mai éjszaka után.

Durva kacajjal szólt, egyet tágitva selyemnyakkendőjén. A Wolverine nő volt e férfivel szemben és hajlandó volt könnyezni.

— Mondjon el mindent nekem, szólt erős kezét a férfi kabátja ujjára téve. — Ezen izgott időkben több becsületet lehet Montarbas polgárnak nyerni, mint a mennyit még Arnold gróf is elveszthet.

— Jó indokból tevém azt, folytatá Montarbas, kevésbé társához, mint önmagához beszélve. — Boszus lettem volna, ha csak véletlen által csináltam volna nyereségemet. Az ember köteles fölálodni mindenét, életét, vagyonát, még becsületét is Frankhon ügyéért. En most a patriótákhoz tartozom, Leonie, ha előbb soha nem tartoztam. Nincs két órája, hogy a király testvére engem az egész udvar előtt Varsaillesben csalónak nyilvánított.

— D'Artois! — mondá Leonie elgondolkozva és igen megzavartnak látszva. — Ez rosszul van, de még nagyobb baj is történhetett volna. Arnold — azaz Arnold gróf, ön nem vivhat párbajt a királyi család tagjával.

— Igaza van, Leonie, valóban még rosszabbul is üthetett volna ki a dolog. Nem vehettem volna elégtételt, boszút magamnak, ha a társaságból valaki helyt nem állt volna Monseigneurért.

— S ki az?

— De Vaucourt marquis.

A nő arca egyet vonaglott. — Oh! Arnold kiáltá. — Hallottam felőle. Bátyám azt mondja, hogy Párisban ő a legjobb kardvívó.

— En is tudom egy kissé forogni a kardot, Leonie, azt gondolja-e kegyed, hogy nem tudok egyebet mint táncolni?

— Az mindegy. Önnek erős karja és bátor szíve van, de Vaucourt egy olyan riposthasznált, mely oly híres és veszedelmes, mint a *coup de Jarnac*! Ki leend az ő segéde?

— Fitzgerald. Kegyed hallott már felőle. Kértem, hogy legyen az én segédem de. elkéstem. — Es ez öné?

Montarbas elfordult, hogy elpalástolja felindulását és levertségét. — Még nincs megállapítva, felelé. — Képtelen voltam valakit találni ily rövid idő alatt. Rőgtön utánakell látnom.

A nő egyenesen a szemibe nézett. Soha ne bizakodjék félig egy nőben! mondá. Mondja meg nekem egészen az igazat. Tán segíthetek önnek szükségében.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőség felhívása

Dr. VUOSKIOS GYULA.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
a „Tiszántul”-ban közöltetnek.

Alapítottott:
1894.

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a NEMZETI SZÁLLODA árnyas kerthelyiségét

ünnepélyesen megnyitottam

egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével. Minden este változatos műsoru mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt saját termésű boraimra és kitűnő magyar konyhamra.

Társas ebédek és vacsorák a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett polgári árakban. Abonensek étlap szerint előnyösen megállapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,

vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kávéház 43. bérloje.

Eladó egy fali ingaóra

20 koronáért. Péter-utca 5/203.

Meghívó.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Részvénytársaság Nagyváradon 1910. évi július hó 11 ik napján d. u. 4 órakor a saját társasági házában

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényesek t meghívjuk.

Targysorozat.

1. Az igazgatóság javaslata társasági elnöki állás szervezése s az alapszabályoknak ennek megfelelő kiegészítése iránt
2. A társasági elnök megválasztása.
3. Az igazgatóság javaslata a felügyelő bizottság kiegészítése iránt.

Nagyvárad, 1910. június 23.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszusz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszusz felszerelési alkatrészeket, **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszusz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgálok. Telefon hívásokra személyesen megjelenelek.

Kiváló tisztelettel 46

Benedek Ferencz

Erzsébet-Sósfürdő

BUDAPEST-KELENFÖLD.

Telefon 40-84. Villamos közlekedés.

A modern kor igényeinek megfelelőleg berendezve: gőzfűtés, villamos világítás. Pontos és szolid kiszolgálás. — **Gyógyjavallatok** — Általános gyengeség, idegzsabák, izom- és ízületi csuz, köszvény, **székrekedés**, aranyér, alhasi vérbőség, máj és epeutak megbetegedése, főleg női bajoknál, minők: tisztulási rendellenességek, hüvely- és méhurut, idült méhlob, huyutak megbetegedéseinél, medenczebeli lobok után visszamaradt izzadmányok sterilizálásnál. Ivókura és forró légfürdők, vibrációs massage, stb. T. c. vendégeinket kívánatra saját fogataink várják a vonatnál. Állandó orvosi felügyelet. A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a **fürdőigazgatóság**, amely egyszersmind a **Budai Királyi Kereserüviz** az elismert legjobb hashajtóviz szállítását is eszközli.

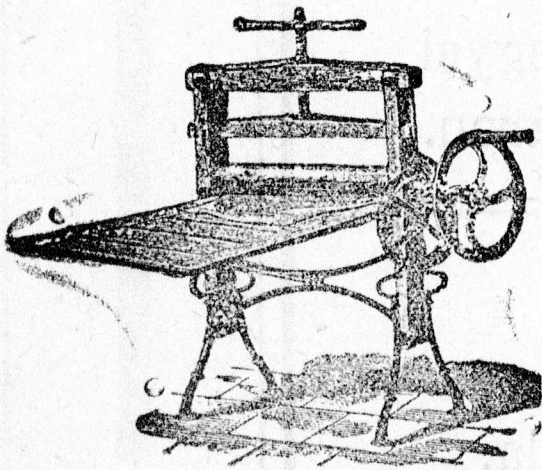
Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kézi hajtásu „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

45

Jégszekrények legujabb szer-
kezzettel.

FAGYLALT-GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

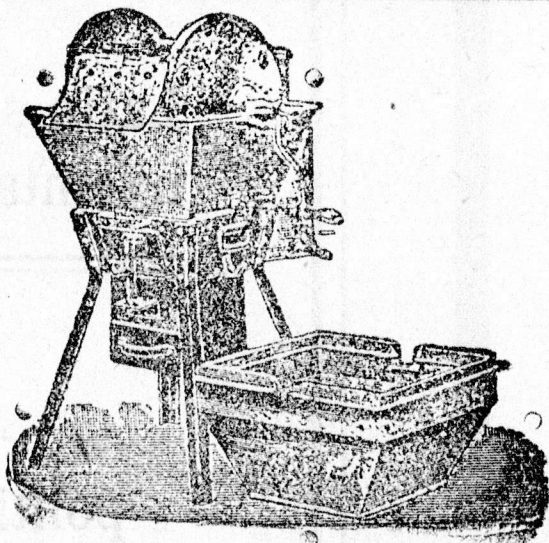
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és

facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen

és bérmentve.

Gümőkór (tüdő)

köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása folytán szívesen veszik. Az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co.,
Basel (Svájcz). — Grenzach (Németország).

